

HORIZONT EVROPA A EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR

Část programu Horizont Evropa nazvaná Reforma a posilování evropského systému výzkumu a inovací je obvykle stručně označována jako část Evropský výzkumný prostor (European Research Area, ERA), neboť ERA je základním východiskem pro stanovení cílů a témat výzev v této programové části. Horizont Evropa je tudíž hlavním finančním zdrojem podporujícím implementaci nového ERA.

DŮLEŽITÉ KROKY V BUDOVNÍ ERA

r. 2000

spuštění ERA s cílem lépe organizovat evropský výzkum a koordinaci politik mezi členskými státy a EU a odstranit roztříštěnost národních systémů výzkumu a vývoje

r. 2020

znovuzahájení nového ERA s aktualizovanými prioritami, řízením a monitorováním na evropské i národní úrovni

r. 2021

schválení Paktu pro výzkum a inovace v Evropě, který tvoří základ nového ERA a stanoví nový rámec řízení pro jeho implementaci: obnovený Výbor pro ERA (ERAC) a Fórum ERA

přijetí Politického programu ERA obsahující 20 konkrétních akcí na období 2022–2024

TÉMATÁ VÝZEV ERA

Široká škála témat výzev části ERA v Horizontu Evropa zahrnuje jak témata známá z části předchozího programu H2020 Věda se společností a pro společnost (SwafS), tak i nová témata vycházející z priorit nového ERA. Témata výzev podporují jednu či vícero akcí Politického programu ERA (pokud v textu výzvy žádná akce výslovně uvedena není, je vhodné některou z akcí v návrhu projektu uvést v návaznosti na obsah tématu).

AKCE ERA 2022–2024

1. Otevřená věda a Evropský cloud pro otevřenou vědu (EOSC)
2. Legislativní rámec EU pro autorská práva a data v oblasti výzkumu
3. Reforma systému hodnocení výzkumu, pracovníků a institucí
4. Atraktivní kariéry ve výzkumu, cirkulace talentů a mobility
5. Genderová rovnost a posílená inkluze
6. Ochrana akademické svobody v Evropě
7. Pokyny EU pro lepší zhodnocení znalostí
8. Odolnější výzkumné infrastruktury
9. Vzájemně prospěšná mezinárodní spolupráce
10. Mise a partnerství EU jako klíčové přispěvatelé do ERA
11. ERA pro zelenou transformaci
12. Zelená a digitální přeměna klíčových průmyslových ekosystémů

13. Rozvoj vysokoškolských institucí v souladu s ERA
14. Přiblížení věd občanům
15. Výzkumné a inovační ekosystémy pro zlepšení excelence a konkurenceschopnosti
16. Lepší přístup k excelenci napříč EU
17. Vyšší strategická kapacita veřejných výzkumných organizací
18. Podpora implementace ERA v členských státech EU
19. Mechanismus pro monitorování ERA
20. Investice do výzkumu a inovací a reformy

ROZPOČET ERA

Celkem 438 milionů eur na sedmileté období programu Horizont Evropa (2021–2027)

- 120,5 milionů eur na období 2021–2022
- 76,5 milionů eur na období 2023–2024
- 241 milionů eur na období 2025–2027 (předpoklad)

STRUKTURA PRACOVNÍHO PROGRAMU A VÝZVY

Pracovní program WIDERA na období 2023–2024 je prvním z pracovních programů, který plně reflektuje nový model řízení ERA. Témata ERA jsou zařaze-

na do Destinace 3 v části Rozšiřování účasti a posilování ERA (zkráceně WIDERA) a jsou strukturována do 4 skupin podle priorit ERA:

- Investice a reformy;
- Lepší přístup k excelenci;
- Převezení výsledků VaI na ekonomické hodnoty;
- Prohlubování ERA.

Výzvy ERA k předkládání návrhů na reformy a zlepšení evropského systému výzkumu a inovací jsou zveřejňovány jednou ročně na Portálu pro finanční příležitosti a veřejné zakázky (FTOP), který je zároveň i platformou pro předkládání návrhů projektů. Témata výzvy ERA mají vždy identifikační kód WIDERA a ERA (např. HORIZON-WIDERA-2023-ERA-01-01). V období 2023–2024 jsou projekty výhradně typu koordinované a podpůrné akce (CSA).

CÍLOVÉ SKUPINY

Rozmanitá a široká témata ERA jsou určena téměř všem aktérům z oblasti výzkumu, vzdělávání a inovací i občanské společnosti a hospodářskému sektoru. V návaznosti na obsah témat může jediné konsorcium zahrnout velmi různorodé partnery z různých disciplín a oborů. Další typy subjektů, jako např. zástupci státní správy či regionálních samospráv, vlastníci programů či grantové agentury, výzkumné organizace, organizace provádějící výzkum, manažeři výzkumu či zástupci občanské společnosti, vzdělávání a obchodu, mohou být v tématu předepsány jako povinní klíčoví partneři. Koordináto-

rem i partnerem v konsorciu může být jakýkoliv subjekt z členských států EU a ze zemí přidružených k Horizontu Evropa.

DOPORUČENÍ ŽADATELŮM

- zahrnout do projektu odkaz na konkrétní akci ERA;
- sledovat aktuální vývoj v dané akci ERA (od r. 2023 na ERA Policy Online Platform);
- uvést přidanou hodnotu projektu k vybrané akci ERA;
- připravit projekt v plném souladu s očekávanými výstupy a stanoveným rozsahem tématu;
- předchozí projekty zmíněné v tématu by měly sloužit jako výchozí bod nového projektu;
- oslovit všechny subjekty, které jsou v některých tématech předepsány jako povinní klíčoví partneři;
- diskuse v rámci Fóra ERA mohou být rovněž užitečným zdrojem informací: zápisy z jednání jsou k dispozici v rejstříku expertních skupin Evropské komise.

DOKUMENTY A ODKAZY

Evropský výzkumný prostor na webu EK
https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024/our-digital-future/european-research-area_en

Politický program a 20 akcí ERA

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2021-11/ec_rtd_era-policy-agenda-2021.pdf

Fórum ERA – zápisy z jednání

<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=en&groupID=3833>

Pracovní program WIDERA 2023–2024

https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/wp-call/2023-2024/wp-11-widening-participation-and-strengthening-the-european-research-area-horizon-2023-2024_en.pdf

Reforma a posílení evropského systému Val na českém portálu Horizont Evropa

<https://www.horizontevropa.cz/cs/struktura-programu-he/rozsirovani-ucasti-posilovani-era/reforma-zlepseni-evropskeho-systemu-vyzkumu-inovaci/informace>

Souhrnná informace TC Praha

o výstupech výzev ERA 2021 a 2022

<https://www.horizontevropa.cz/cs/struktura-programu-he/rozsirovani-ucasti-posilovani-era/reforma-zlepseni-evropskeho-systemu-vyzkumu-inovaci/informace/yiiifnews/1655/souhrnna-informace-o-vystupech-vyzev-era...>

CZ-SK informační den k výzvám ERA 2023–2024 dne 30. 11. 2022 (prezentace a videozáznam)

<https://www.horizontevropa.cz/cs/struktura-programu-he/rozsirovani-ucasti-posilovani-era/reforma-zlepseni-evropskeho-systemu-vyzkumu-inovaci/kalendar/yiiifcalendarevent/539/cz-sk-informacni-den-k-vyzve-era...>

Informační den EK k WIDERA na léta 2023–2024 dne 12. 12. 2022 (videozáznamy a prezentace)

<https://www.horizontevropa.cz/cs/struktura-programu-he/rozsirovani-ucasti-posilovani-era/rozsirovani-ucasti-sireni-excelence/kalendar/yiiifcalendarevent/580/informacni-den-ek-k-vyzvam-widera...>

Publikace k ERA připravené projektem NCP_WIDERA NET

<https://www.ncpwideranet.eu/publications-2/>

Projekty ERA podpořené Horizontem Evropa na CORDIS

[https://cordis.europa.eu/search?q=framework Programme%3D%27HORIZON%27%20AND%20programme%2Fcode%3D%27HORIZON.4.2%27%20AND%20contenttype%3D%27project%27&p=1&num=10&srt=Relevance:decreasing](https://cordis.europa.eu/search?q=framework%20Programme%3D%27HORIZON%27%20AND%20programme%2Fcode%3D%27HORIZON.4.2%27%20AND%20contenttype%3D%27project%27&p=1&num=10&srt=Relevance:decreasing)

KDO JSME?

Oddělení Národní informační centrum pro evropský výzkum (NICER) Technologického centra Praha je respektovaným národním informačním, konzultačním a školicím pracovištěm pro problematiku rámcových programů (RP). Nabízí českým subjektům komplexní podporu a poradenství v celém průběhu přípravy a řešení projektů RP. Tyto činnosti jsou poskytovány bezplatně, v současné době jsou hrazeny z projektu sdílených činností CZERA (identifikační kód MS2103) hrazeného MŠMT. Zabezpečuje je tým vyškolených národních kontaktních pracovníků (NCP) pro jednotlivé oblasti RP.

Upozornění: Ačkoliv poskytovaným informacím věnujeme největší možnou pozornost a využíváme nejlepší dostupné informační zdroje, mají informace obsažené v tomto dokumentu pouze informativní charakter a nejsou závazným legislativním výkladem.